

..... Σ Η Μ Α

0.-

Ἀγαπητοί ἀνθρώποι, τούτη ἡ πανάρχαιά ἐορτή τοῦ Ἀγίου Κων/τίνου καί τῆς Ἑλένης, ἔχει συνθεθεῖ μέ πολλούς θρύλους καί ἀγῶνες πολεμικούς καί εἰρηνικούς τοῦ ἡρωικοῦ Ποντιακοῦ λαοῦ. Ἀρχοντες καί λαός σέ κρίσιμες στιγμές μέ ἀληθινή ὀρηκτικὴ κατάνυξη προσεπεκαλοῦντο τὴν Θεία Δύναμη τοῦ Ἀγίου Κων/τίνου, τῆς Ἀγίας Ἑλένης γιὰ εὐοδῶση τῆν πορεία τους, τὸν ἀγῶνα τους.

Στὸν Πόντο ἐτελοῦντο πολλές πανηγύρεις στή μνήμη τῶν δύο τούτων Ἀγίων. Ὁ Ποντιακὸς λαός ξέρει ἀπὸ τὴν Παράδοση τὴν συμβολή τοῦ Μεγάλου Κων/τίνου καί τῆς Ἑλένης γιὰ τὸν ὀρίσμο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κι' ὅταν ὕστερα ἀπὸ ἐκατοντάδες χρόνια ἔπιπτε ὁ Φάρος τοῦ Βυζαντίου μέ τὴν ἄλωση τῆς Κων/πόλεως, τὸ ὄνομα Κων/τίνος ἐδημιούργησε καί μιὰ δεύτερη ἀγάπη καί μιὰν ἄλλη σύγκληση στήν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας. Ἦταν ὁ Κων/τίνος Παλαιολόγος, ὁ ἡρωικὸς Αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ἐπαλξίν τοῦ ὑπερτάτου, ὑπὲρ τοῦ "ἔθνους καθήκοντος, τερματίζων μαζί μέ τὸ τέλος τοῦ Κράτους καί τὴν ἰσικίην του ζωὴν, γιὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁμῶς ἀμέσως νέους δρόμους, νέα πορεία γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ λαό - τὴν πορεία γιὰ νέους θρύλους, γιὰ νέες παραδόσεις συνδεδεμένες μέ τίς παλιές, κατὰ τρόπον ὑπέροχο.

Μέγας Κων/τίνος καί ἁγία Ἑλένη - σύμβολα λαμπρά στήν πορεία τῶν Χριστιανικῶν ἀγῶνων. Κων/τίνος Παλαιολόγος - σύμβολο ἀθάνατο τοῦ "ἔθνους. Πολέμησε χωρὶς ἐλπίδα καί ἐνίκησεν, ν' αὐξάνῃ ἡ δύναμή του στήν ἄκρα ἀπελπισία, ὅπως εἶπε ἕνας μεγάλος ὁμολογητής.

Ὁ Ποντιακὸς λαός ἐθρήνησε τὴν ἄλωση τῆς Κων/πόλεως, ὅπως ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Οἱ Ποντιακοὶ θρύλοι γύρω ἀπὸ τὴν Ἑθνική τούτη συμφορά συνδυάστηκαν μέ τὴν δεύτερη ἄλωση, πού ἐγένεε ὕστερα ἀπὸ 8 χρόνια, τὸ 1461 - ἡ ἄλωση τῆς Τραπεζοῦντος. Σέ πολλά τραγούδια ὁ λαός λέγοντας Πόλη, ἐννοεῖ τὴν Κων/πολιν, ἀλλὰ καί τὴν Τραπεζοῦντα.

Θά σᾶς μεταδώσωμε τὸ ἐκλεκτὸ ἐθνικὸ μοιρολόγι τοῦ λαοῦ μας, μέ τὸ ὁποῖο ἐθρήνησεν τὰ δύο τραγικὰ ἐθνικὰ γεγονότα - τὴν ἄλωση τῆς Κων/πόλεως 1453 καί τὴν ἄλωση τῆς Τραπεζοῦντος 1461.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

0.-

Κ' ἀηλὶ ἐμᾶς καί βάλι ἐμᾶς κλπ.....
Τὸ ὄνομα Κων/τίνος ἀπαντᾶται καί σέ δημοτικά τραγούδια καί σέ εἰσιτ-
χα. Ἐπὶ παραδείγματι, σ' ἓνα ποντιακὸ δημοτικὸ τραγούδι ὁ λαός ἐκφρά-
ζεται ἔτσι: " Τὴν Πόλιν ὄνταν ὠρίζεν ὁ Ἕλληνας Κων/τίνος κλπ.....
καί σέ εἰσιτχα: " Δύο ὀνόματα, λέγνε με Κώστα καί Κωνσταντίνε
ὅτι πορτίτοι τὸ φιλῆμαν, πολλά μαστοράς εἶμαι.

(Γιὰ τὸ ἐπόμενον εἰσάγω) ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

0.-

Εἰκοσι ἀνθρώποι, αὔριο εἰκοστή ἐννάτη Μαΐου - ἡ ὀλιβερὴ ἐπέτειος τῆς Κων/πόλεως. Ἀς φέρωμε στή σκέψη μας τὴν παραμονὴ αὐτῆς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ ἔτους 1453, τότε πού τὸ "ἔθνος περικυλισμένο μέσα στὰ τεῖχη τῆς Βασιλείσεως τῶν πόλεων, τῆς ὀρυλικῆς Κων/πόλεως, τῆς πόλεως, πού

ἀντινόβολοῦσε σιτούς τέδσερες ὀρίζοντες ἐπὶ αἰῶνες μέ τά φῶτα τοῦ πανάρχαιου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τόν ὁποῖο ἐκληρονόμησε καί ὕστερα τόν ἐκλήροδότησε ὁ ὀλοκλήρη τήν ἀνθρωπότητα, ἃς φέρωμε στή σιέψη μας τίς τραγικές ἐκεῖνες ὥρες καί εὐλαβικά ἃς κλίνωμε πρὸ γόνι μπροστά στίς ἱερές σκιές καί στή μνήμη τῶν ἀναρίθμητων ἀγωνιστῶν τοῦ ἔθνους, πού ἔν κλονίστησαν ἀπὸ τίς πραγματικές συμφορές τῆς ἐποχῆς τους. Δέχτηκαν μέ στωϊκότητα, πᾶσι πάντα, ἔσαναν ὀληνιτικὸ τραγούδι τίς συμφορές καί ἡ μιὰ γενιά τὸ τραγούνησε στήν ἄλλη παραδίνοντας σ' αὐτήν τὸ μυοτικὸ τῆς πραγματικότητος, πού ἔγινε ὀρύλος καί ρίζωσε στήν ψυχή τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖός ἔν ἔχασε ποτέ τήν πίστη του, πῶς τὸ ἔθνος μιὰ μέρα θά ἀναστήθῃ, θά ἀποκἀτασταθῇ, θά θριαλιωθῇ. Τὸ εἶπε ὁ λαός μέ ἐλπίδα: " Πάλι μέ χρόνια μέ καιρούς, πάλι θιμά μας θᾶνε " καί τὸ Πόντιακό: " Ἡ Ρωμανία ἄν πέρασεν, ἀνθεῖ καί φέρει καί ἄλλο ".

Στὸ ὑπόλοιπὸ μέρος τῆς ἐμπομπῆς μας, θά σᾶς παρουσιάσωμε διάφορα τραγούδια. Πρίν προχωρήσωμε ὁμῶς στὸ προγραμμα, μας, θά θέλαμε νά εὐχαριστήσωμε τοὺς ἀκροατάς μας: Νικόλαον Πολυχρονιάδην ἀπὸ τῆς Σιῦδρά, Νίκο Πεχλιβανίδη Πέας, Τυρολόι - Σεργῶν, Δημήτριο Πασχαλίδην, Πολίχνη - Θεσσαλονίκης, Νικόλαο Δημητριάδην, ἀπὸ τὸ χωριό, Ἀκρίτα - Κιλκίς, πού μας γράφουν πολλά, καί ἐνδιαφέροντα πράγματα, πού ἀφοροῦν γενικά θέματα τῆς λαογραφίας. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς ζητοῦν νά τοὺς ἀφιερῶσουμε τραγούδια. Αὐποῦμεθα, πού ἔν μπορούμε νά ἀνταποκριθοῦμε στήν ἐπιθυμία τους, γιατί, ὅπως δηλώσαμε καί σέ ἄλλες μας ἐμπομπές, τὸ σύστημα τῶν ἀφιερῶσεων, φάνηκε ἀδύνατο νά ἐφαρμοσθῇ στήν πράξη. Πά μας γράφετε, φίλοι μας, ἀποστέλνοντάς μας διάφορα τραγούδια παλιά καί νέα, παίρνοντάς τα ἀπὸ γριές καί γέρους, Ἡ συμβολή σας αὐτὴ θά εἶναι πολὺτιμώτατὴ γιὰ τὴ λαογραφικὴ μας προσπάθεια.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ἀπὸ τῆς Μαυροθάλασσης - Σεργῶν ὁ Κων/τῖνος Στεφανίδης, αὐτόν ὁποῖο εὐχόμεστε χρόνια - πολλὰ, καὶ σ' ὅλους, ὅσοι γιορτάζουν σήμερα, μεταξὺ ἄλλων μᾶς λέει μέ στίχους καί τά ἐξῆς:

Ἐσὺ ἀπ' αὐτοῦ τραγωδεῖς, καί ἐγὼ ἀπ' ἀδᾶ φουκροῦμαι,
ἀκούω τά τραγώδοπα σ', πάω νά παλαλοῦμαι.
Ὅλια τά ἡμέρας λάσκουμαι καί κάποτε κοιμοῦμαι,
τὸ Σάββατον ἡ ὥρα ἔξ' ἐσᾶς θά ἀφουκροῦμαι.
Ἀπὸ ἐν ὑποχρεωτικόν, τὴν ρέουσα μ' ἐκί χάνω,
τὸ Σάββατον ἡ ὥρα ἔξ', πάω νά ἀποθάνω.

Εἴμαστε θυγινῆμένοι, πού ἡ ἐμπομπὴ μας ἀγαπιέται τόσο πολὺ ἀπὸ τοὺς ἀκροατάς μας. Ἀλλά εἴμαστε καί εὐχαριστημένοι ἀπὸ αὐτοὺς, πού μᾶς συνδράμουν μέ προθυμία στὸ ἔργο μας.

Ἀκούστε τώρα πονετικά ὀλιγὰ τῆς ἀγάπης, πού μᾶς ἀπέστειλε ἀκροατὴς ἀπὸ τῆς Βέροιας, παρακαλῶντας μας, νά μὴ ἀποκαλύψωμε τὸ ὄνομά του.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Μάνα, τ'έμόν τό λίφανον, μαρμάρειεν λιθάρι,
νά κλαῖς καί λές ντ'έγέντονε, τ'έμόν τό παλληγιάρι.

Μάνα, σόν τόπον ντ'έκοιμοῦμ', ἕναν κερόπον ἄφον,
ἄν θέλτς φτουλίχ', κι' ἄν θέλτς ματοῦ κι' ἄν θέλτς ἡάθια καί κλάφον.

Μάνα, σόν τόπον ντ'έκοιμοῦμ', ἄφον ἕναν καντήλαν,
ἄς ἔρχουντανε κλαῖγνε με ἔμην οἱ φίλ'....πού εἶδαν.

Οἱ- 'Σπῶς μεταδίδομε τώρα εἰσιτιχῶς, πού μᾶς ἀπεστάλησαν ἀπό τοὺς φίλους μας:

Χαραγιαννίσην 'Αλέκιον Μανδράκι-Ξερρῶν, Στέφανον Σαραμιντσην -Ζέτντε-
λιν-Θεοσνίτη, Κυριάκον Κων/νίσην καί Θανάσην 'Αλεξιάδη ἀπό τή Πέα-

κώ, πού κατ'ἐξαίρεσιν τοῦ καγόνος, ὅτι ἀπαγορεύονται οἱ ἀφιερώσεις,
οἱ τὰ ἀφιερῶσανε στοὺς φίλους μας ἀκροατάς, ἀσθενεῖς τοῦ Σανατορίου

'Ασβεστοχωρίου: Γεώργιον Νικολαΐτην, 'Ιωάννην Καλιγιάν καί 'Αναστάσιον

Καλαΐτζήνην, πού μέ γράμμα τὸς μᾶς ζήτησαν, νά τοὺς ποῦμε ἕνα τραγού-
δι. Μαζί μέ τό τραγούδι τοὺς εὐχόμεστε καί γρήγορη ἀνάρρωση.

..... ΑΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ποσέν, πουλί μ', ἐχάσα σε καί μέ τήν ἀμελεία μ',
κι' ἄτώρα ἐπουσάμεθα καί τρώγω τήν καρδιά μ'.

Χιονίγα, μάνα, χιονίγα, χιονίγα, παπαθύλιγα,
ἀδᾶ σόν ψεύτικον κόσμον πολλά βάσανα.

Ἐρῶ, πουλί μ', κι' ἐγέρασα κι' ἔσπρυναν τά μαλλία μ',
καί μέ τ'έσέν ντ'ἐχάρα ἐγώ, κ'ἀνασπάλω καμμίαν.

Ν' ἀρχὴ τῆς καὶ βαρ' ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ
ἐπαύρῃ

ἐπαύρῃ τῶ βασιλοῦ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀφ' ἑνὸς

Μοιροδοχὸν τῶ ἐκκλησίας, καὶ τῶ τῶ παναρχία
καὶ Α-γιάννης ὁ γενόμενος κληρὸς καὶ δευροκοπῶν

Μὴ κληρὸς, μὴ κληρὸς ἀ-γιάννης καὶ μὴ δευροκοπῶν
ἐν Ρωμανία καὶ ἂν ἡτοίμαται ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ
ὁ δὲ